

การยาสูบแห่งประเทศไทย
Tobacco Authority of Thailand

รายงานผลการประชุมชาวไร่ โครงการพัฒนาใบยาสูบอย่างยั่งยืน

การยาสูบแห่งประเทศไทย

ประจำปีงบประมาณ 2567

คำนำ

การยาสูบแห่งประเทศไทย (ยสท.) เป็นองค์กรที่ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม ความโปร่งใส และบริหารงานตามหลักการด้านการกำกับดูแลที่ดี (Good Corporate Governance) มีธรรมาภิบาล รับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน ยสท. มีความมุ่งมั่นในการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ สอดคล้องกับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยกำหนดนโยบายการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบฯ เพื่อให้คณะกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงานการยาสูบแห่งประเทศไทย ยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วม ผู้บริหาร พนักงาน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก (ชาวไร่และผู้บ่มอิสระ) ได้ดำเนินการร่วมกันในการพัฒนาขั้นตอนกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความโปร่งใส และสอดคล้องกับนโยบายการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบฯ ของการยาสูบแห่งประเทศไทย โดยฝ่ายไวยาได้จัดกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐวิสาหกิจ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ เปิดโอกาสให้บุคคลภายนอก (ชาวไร่และผู้บ่มอิสระ) เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของภารกิจหลักด้านไวยา มีการรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ร่วมกันพัฒนา และติดตามการดำเนินงาน เพื่อนำไปบูรณาการกับการปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง แสดงถึงการเปิดเผยข้อมูลและเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันกันอย่างเป็นธรรม สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ขับเคลื่อนและเกิดความร่วมมือพัฒนาด้านการส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใส

โครงการพัฒนาใบยาสูบอย่างยั่งยืน

การยาสูบแห่งประเทศไทย ได้เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก (ชาวไร่และผู้บ่มอสิระ) เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานภารกิจหลักของการยาสูบแห่งประเทศไทย ตามโครงการพัฒนาใบยาสูบอย่างยั่งยืน โดยชาวไร่ยาสูบและผู้บ่มอสิระ ได้เข้าร่วมในโครงการเพื่อระดมความคิดเห็นร่วมกันพัฒนา และเพิ่มศักยภาพทางการเกษตรภายใต้การดำเนินงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เปิดรับฟังความคิดเห็นและนำมาปรับปรุงการดำเนินงาน ซึ่งมีความสำคัญต่อองค์กรในการบริหารและปฏิรูปองค์กรให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินงานในอนาคต

ฝ่ายใบยา การยาสูบแห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานที่จัดอยู่ในกลุ่มภารกิจด้านใบยา มีภารกิจหลักในการจัดหาใบยาสูบจากชาวไร่ยาสูบและผู้บ่มอสิระ ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกที่สำคัญ เป็นต้นน้ำในห่วงโซ่อุปทาน โดยฝ่ายใบยาได้รับมอบหมายภารกิจให้จัดหาวัตถุดิบหลักในการผลิตบุหรี และพิจารณาจัดสรรโควตาให้กับชาวไร่ยาสูบและผู้บ่มอสิระในสังกัดของสำนักงานยาสูบส่วนภูมิภาค ทำหน้าที่ส่งเสริมการผลิตและรับซื้อใบยาตามโควตาที่จัดสรรให้ และได้ปริมาณตามเป้าหมายที่กำหนด เพื่อนำส่งไปยังขบวนการผลิตต่อไป

แผนปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐวิสาหกิจของฝ่ายใบยา ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ มุ่งเน้นให้มีกิจกรรมที่มีการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก (ชาวไร่และผู้บ่มอสิระ) และพนักงานในสังกัดของฝ่ายใบยา มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมการเผยแพร่นโยบายด้านการต่อต้านการทุจริตควบคู่กับการปฏิบัติงาน การเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการป้องกันการทุจริต มีการติดป้ายประชาสัมพันธ์ ทำกล่องแสดงความคิดเห็น และกิจกรรมการประชุมชาวไร่ตามโครงการพัฒนาใบยาสูบอย่างยั่งยืนของสำนักงานยาสูบส่วนภูมิภาค จำนวน ๘ แห่ง ได้แก่

- ๑) สำนักงานยาสูบเชียงใหม่
- ๒) สำนักงานยาสูบเชียงราย
- ๓) สำนักงานยาสูบแพร่
- ๔) สำนักงานยาสูบสุโขทัย
- ๕) สำนักงานยาสูบเพชรบูรณ์
- ๖) สำนักงานยาสูบบ้านไผ่
- ๗) สำนักงานยาสูบหนองคาย
- ๘) สำนักงานยาสูบนครพนม

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ และ พ.ศ. ๒๕๖๗ นั้น มีชาวไร่และผู้บ่มอิสระในสังกัด รวมทั้งสิ้น ๗,๘๘๘ ราย
โควตาการผลิต ทั้งหมดรวม ๑๓.๙๒ ล้านกิโลกรัม สามารถแบ่งตามประเภทไผ่ได้ ๓ ประเภท ดังนี้

ที่	ประเภท	จำนวน	จำนวนโควตาการผลิต
๑	ไผ่เวอริเนีย	มีชาวไร่และผู้บ่มอิสระ จำนวน ๒,๑๐๕ ราย	๔.๗๓ ล้านกิโลกรัม
๒	ไผ่เบอร์เลย์	มีชาวไร่ จำนวน ๓,๗๗๔ ราย	๗.๑๔ ล้านกิโลกรัม
๓	ไผ่เตอร์กิช	มีชาวไร่ จำนวน ๒,๐๐๙ ราย	๒.๐๕ ล้านกิโลกรัม

ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานตามภารกิจหลักเป็นไปตามนโยบายที่วางไว้ ฝ่ายไผ่ จึงมอบหมาย
ภารกิจให้สำนักงานยาสูบส่วนภูมิภาคสร้างการรับรู้ เปิดโอกาสให้ชาวไร่และผู้บ่มอิสระมีส่วนร่วม
ในกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะช่วยพัฒนา เสริมสร้างองค์ความรู้ทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมให้กับเกษตรกร
ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเพาะปลูก เพิ่มคุณภาพและปริมาณของผลผลิต เช่น การประชุมชาวไร่ การฝึกอบรม
การศึกษาการดูงาน การเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ การแลกเปลี่ยนแนวความคิด เพื่อให้เกษตรกรสามารถ
มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ ยสท. ได้แสดงความคิดเห็น รวมทั้งข้อเสนอแนะ ปัญหาอุปสรรคต่างๆ
เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานทางการเกษตรทั้งในยาสูบและพืชอื่น เกิดความเชื่อมั่นและ
สร้างเกษตรกรที่มีศักยภาพ และสามารถปรับตัวเข้ากับโลกปัจจุบันได้ คาดหวังให้เกษตรกรได้รับความรู้
มีการพัฒนาทักษะและเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้พร้อมรับการเกษตรสมัยใหม่ เพื่อเป็นประโยชน์ของเกษตรกร
และการยาสูบแห่งประเทศไทยต่อไป

การประชุมชาวไร่ โครงการพัฒนาไผ่อย่างยั่งยืน

แนวการดำเนินงาน : สำนักงานยาสูบส่วนภูมิภาคได้จัดการประชุมชาวไร่โครงการพัฒนาไผ่อย่างยั่งยืน

กำหนดจัดกิจกรรม : เดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๖ - สิงหาคม ๒๕๖๗

สถานที่ : สำนักงานยาสูบส่วนภูมิภาค จำนวน ๘ แห่ง (สำนักงานยาสูบเชียงใหม่ สำนักงานยาสูบเชียงราย สำนักงานยาสูบแพร่ สำนักงานยาสูบสุโขทัย สำนักงานยาสูบเพชรบูรณ์ สำนักงานยาสูบบ้านไผ่ สำนักงานยาสูบหนองคาย และสำนักงานยาสูบนครพนม)

บุคคลภายนอก (ชาวไร่และผู้บ่มอิสระ) : โดยมีชาวไร่และผู้บ่มอิสระเข้าร่วมการประชุม จำนวนทั้งสิ้น ๗,๘๘๘ คน

วัตถุประสงค์ : เพื่อชี้แจงนโยบายการผลิตไผ่ในแต่ละฤดูการผลิต นโยบายการรับซื้อไผ่ รวมถึงการประชุมเพื่อระดมความคิดเห็น เปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วม รวมทั้งข้อเสนอแนะ ปัญหาอุปสรรค และสรุปผลการดำเนินงานของชาวไร่

การฝึกอบรมชาวไร่

รายงานผลการประชุมชาวไร่ โครงการพัฒนาไวยาสุบอย่างยั่งยืน

๑. ประเด็นหรือเรื่องในการมีส่วนร่วม

การดำเนินงานตามโครงการพัฒนาไวยาสุบอย่างยั่งยืน ของการยาสุบแห่งประเทศไทย เพื่อชี้แจงนโยบายการผลิตไวยาในแต่ละฤดูการผลิต นโยบายการรับซื้อไวยา รวมถึงการประชุมเพื่อระดมความคิดเห็น เปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมของชาวไร่และผู้บ่มอิสระ รวมทั้งรับทราบข้อเสนอแนะ ปัญหาอุปสรรค และสรุปผลการดำเนินงานของชาวไร่ เพื่อนำผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของการยาสุบแห่งประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๒. สรุปข้อมูลของผู้มีส่วนร่วม

การประชุมชาวไร่ตามโครงการพัฒนาไวยาสุบอย่างยั่งยืน และการฝึกอบรมชาวไร่ สำนักงานยาสุบส่วนภูมิภาค ๘ แห่ง ได้จัดการประชุมชาวไร่และการฝึกอบรมชาวไร่ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๖ - สิงหาคม ๒๕๖๗ (ปีงบประมาณ ๒๕๖๗) โดยมีชาวไร่และผู้บ่มอิสระร่วมการประชุมจำนวนทั้งสิ้น ๗,๘๘๘ คน

๓. ผลการดำเนินงานจากการมีส่วนร่วม

- ๓.๑ ชาวไร่ได้รับความรู้ เรียนรู้ และปรับตัว เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเอง
- ๓.๒ ได้ทบทวนความรู้ในขั้นตอนการเพาะปลูกยาสุบ
- ๓.๓ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้กับยาสุบและพืชอื่น เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดีและมีคุณภาพ
- ๓.๔ ได้แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน การแสดงความคิดเห็น รวมทั้งข้อเสนอแนะ ปัญหาอุปสรรค เพื่อนำมาใช้ปรับปรุงการดำเนินงานของการยาสุบแห่งประเทศไทย

๔. การนำผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของการยาสุบแห่งประเทศไทย

๔.๑ ปัญหาอุปสรรค การบริโภคยาสุบมีแนวโน้มลดลงซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อรายได้เกษตรกรที่ลดน้อยลง และเกิดความไม่ยั่งยืนได้

๔.๒ ข้อเสนอแนะ จากการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันระหว่างชาวไร่ (บุคคลภายนอก) และฝ่ายไวยา การยาสุบแห่งประเทศไทย มีข้อเสนอแนะที่สำคัญในเรื่องการปรับปรุงการนำศักยภาพทางการเกษตรขององค์กรเองและเกษตรกรในเครือข่ายขององค์กรมาใช้งานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ในอดีตข้อจำกัดนี้เกิดจากสถานะที่มีได้เป็นนิติบุคคลของโรงงานยาสุบ ทำให้ไม่สามารถดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวข้องหรือตัดสินใจดำเนินการทางธุรกิจได้อย่างเป็นอิสระ ปัจจุบันได้ยกฐานะเป็นการยาสุบแห่งประเทศไทยมีกฎหมายรับรองให้สามารถดำเนินภารกิจที่เกี่ยวข้องกับยาสุบและพืชอื่นได้ ดังนั้น ควรต้องพัฒนาและสร้างการรับรู้ ทักษะ ความชำนาญ ด้านเกษตรกรรม เพื่อเกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งในด้านการผลิตผลผลิตทางการเกษตรอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการผลิตบุหรี อันจะเป็นประโยชน์แก่ชาวไร่ ผู้บ่มอิสระ และองค์กรเอง จะมีรายได้เพิ่มขึ้นด้วยการเกษตรที่หลากหลายและยั่งยืนทั้งด้านการดำรงชีวิตและสิ่งแวดล้อม และหรือกำหนดให้เป็นนโยบายต่อไป